

HET NEDERLANDS INSTITUUT VAN PSYCHOLOGEN IS DE GROOTSTE BEROEPSVERENIGING VAN PSYCHOLOGEN, HOUDT DE ONTWIKKELING VAN HET VAKGEBIED IN HET OOG EN BEHARTIGT DE BELANGEN VAN PSYCHOLOGEN DOOR TE ZORGEN DAT ZIJ GEHOORD EN GEZIEN WORDEN BIJ ALLE PARTIJEN DIE ERTOE DOEN. IEDERE MAAND LEGGEN WE VERSCHILLENDE BETROKKEN NIP-LEDEN EN NIP-MEDEWERKERS EEN VRAAG VOOR: **WAT HOUDT U ZOAL BEZIG EN WAT MERKT U VAN HET NIP?** EEN KIJKJE IN ONS BREDE EN DIVERSE VAK!

Sindbadonderscheiding 2019 naar prof. dr. Jan Pieter van Oudenhoven

Prof. dr. Jan Pieter van Oudenhoven, emeritus hoogleraar cross-culturele psychologie aan de Rijksuniversiteit Groningen kreeg op 3 december jl. dit jaar de Sindbadonderscheiding uitgereikt uit handen van NIP-voorzitter Hans de Veen. Deze onderscheiding wordt door de Centrale Commissie Culturele Diversiteit & Psychologie van het NIP jaarlijks toegekend aan iemand met bijzondere verdiensten op het gebied van interculturalisatie in beroepsuitoefening, wetenschap en/of in de maatschappelijke aspecten van de psychologie.

De avond werd geopend door kunstenaar Senad Alic die op indrukwekkende wijze zijn levensverhaal en zijn ontwikkeling als mens, (voormalig) vluchteling en kunstenaar schetste, onder muzikale begeleiding door German Popov. Aansluitend sprak Polli

Hagenaars, winnares van de Sindbadonderscheiding in 2018, in haar State of the Art lezing over inclusieve psychologie. Zij nam het publiek mee in de ontwikkelingen vanuit het mensenrechtenperspectief en hoe we de waardigheid en autonomie van mensen

kunnen respecteren, intact houden en herstellen.

Na deze boeiende presentatie volgde de prijsuitreiking. Jan Pieter van Oudenhoven werd door de jury verkozen tot winnaar vanwege zijn invloedrijke en veelomvattende werk, waarin er altijd sprake is van een verwevenheid tussen de wetenschap enerzijds en praktische toepasbaarheid anderzijds. Hij ontwikkelde in zijn carrière onder andere de Interculturele Effectiviteit Training en de Multicultural Personality Questionnaire, een vragenlijst die internationaal tot de drie belangrijkste tests binnen dit onderzoeksgebied wordt gerekend. Ook was hij meer dan twintig jaar actief betrokken bij de International Academy for Intercultural Research, waar hij van 2011 tot 2013 tevens voorzitter van was.

'De Sindbadonderscheiding is voor mij een prachtige erkenning van mijn werk op het gebied van de cross-culturele psychologie. Voor mij zijn interculturele competenties een cruciale factor voor het welslagen van de multiculturele samenleving. Voor de toekomst hoop ik dan ook dat in het onderwijs, op de werkvloer en in de bredere samenleving actief wordt ingezet op de vaardigheid met verschillen om te gaan,' aldus van Oudenhoven.

Door: *Cristina Vellinga*

Sprekers jaarcongres vertellen over hun vak

Op het NIP jaarcongres 2020, dat in het teken staat van het brein, treden drie bijzondere sprekers op. Zij hebben elk hun sporen verdiend in de psychologie. We vroegen aan hen of ze zich een beter vak hadden kunnen wensen. Dit waren de antwoorden.

HET MEEST RAADSELACHTIGE ONDERDEEL VAN HET MENSELIJK LICHAAM

Waarom ik doe wat ik doe? Het echte antwoord is: ik heb geen idee. De keuzes die een mens maakt, komen voort uit een amalgaam van factoren. Ze worden bepaald door genen, opvoeding, wat iemand door de jaren heen meemaakt en nog veel meer. We maken graag een verhaal van ons leven dat suggereert dat we een zekere mate van sturing hebben over de loop ervan, maar als aanhanger van de these dat de vrije wil niet bestaat, ben ik daar sceptisch over.

Als kind wilde ik dokter worden. Ik was nieuwsgierig naar de werking van het menselijk lichaam. Maar na één dag coschappen lopen wist ik zeker dat het werken met patiënten niks voor mij is, dus ik ben na die ene dag gestopt en heb nooit artsexamen gedaan.

Ik ben uiteindelijk hersenonderzoeker geworden en bestudeer het meest raadselachtige onderdeel van het menselijk lichaam.

Ik verveel me betrekkelijk snel. Dat ik dit werk doe en niet iets anders ben gaan doen, is waarschijnlijk omdat het me voldoening geeft en ik er steeds weer motivatie voor kan opbrengen. De gevarieerdheid ervan bevalt me: boeken schrijven, lezingen geven, mijn nieuwsgierigheid volgen.

Mijn werk draait in de kern om de vraag wat bewustzijn eigenlijk is. Feitelijk is dat een groot mysterie. Juist daarom vind ik het leuk het te exploreren.

VICTOR LAMME is hoogleraar en hersenonderzoeker aan de Universiteit van Amsterdam.

MANIFEST 1001 KRITIEKE DAGEN

WERKERVARINGSPLEKKEN

TASKFORCE PRIVACY

VISITATIE

ELKE DAG OPNIEUW RAZEND INTERESSANT

Het is mij in de loop van jaren onderzoek naar visuele aandacht steeds duidelijker geworden dat ieder mens de werkelijkheid anders waarneemt. Niet alleen de beleving van een gebeurtenis kan verschillen van persoon tot persoon, ook de waarneming van een object is voor iedereen anders.

Kijken doen we via onze ogen, maar primair is het een proces dat zich in de hersenen afspeelt. Onze visuele waarneming wordt sterk gevormd door onze ervaringen en overtuigingen, die zijn structurend voor wat we zien. Twee mensen kunnen naar dezelfde boom kijken en toch beiden wat anders zien, bijvoorbeeld omdat de een bomensdeskundige is en de ander ooit een pijnlijke val uit een boom heeft meegemaakt.

Mijn onderzoek heeft mijn blik op de wereld in belangrijke mate gevormd. Dat mensen verschillende percepties van de werkelijkheid hebben, verklaart voor mij waarom het in menselijke communicatie nog wel eens misgaat. Anderzijds is het ook als een mirakel te beschouwen dat veel juist wél goed gaat. Hoe dan ook is het in een discussie waarin de emoties hoog oplopen – ja, ik noem hier de zwartepietendiscussie nog maar eens – goed te beseffen dat de ander dingen anders interpreteert. Elkaar verstaan is ook: proberen te begrijpen hoe een ander naar de wereld kijkt.

Er zijn veel gebieden waar ik niet in gewerkt heb, dus of ik gelukkiger was geweest met een ander vak vind ik moeilijk te zeggen. Wat ik wel zeker weet, is dat ik het onderzoek wat ik doe elke dag opnieuw razend interessant vind.

STEFAN VAN DER STIGCHEL is hoogleraar cognitieve psychologie aan de Universiteit Utrecht en hoofd van het AttentionLab aan de UU.

EEN WONDER DAT WIJ PROBEREN TE ONTRAFELEN

Toen ik psychologie ging studeren, wist ik nauwelijks wat de studie inhield. Dat het een wetenschap is die over mensen, hun gedrag en veranderingen daarin gaat, maakte de keuze voor mij aantrekkelijk. Ik vind dat nog steeds het meest interessante onderwerp waar ik me mee bezig zou kunnen houden.

Aanvankelijk wilde ik therapeut worden, maar ergens heb ik een andere afslag genomen. Ik heb me uiteindelijk gespecialiseerd in ontwikkelingsveranderingen bij baby's. Ik onderzoek hoe deze te verbinden zijn met veranderingen in het brein. In mijn ogen is het een wonder dat een mens hulpeloos geboren wordt, kan lopen noch praten en zijn eerste levensweken grotendeels slapend doorbrengt. Maar na anderhalf jaar kan hij staan en lopen, de taalvaardigheid begint zich te ontwikkelen, hij communiceert en kan dingen aanwijzen. Hoe kan dat? Dat wonder proberen wij te ontrafelen.

We weten inmiddels dat wat mensen meemaken in hun eerste twee levensjaren cruciaal is voor hun verdere sociale en cognitieve ontwikkeling. Het is dus voor baby's en ouders, maar ook voor de samenleving als geheel, belangrijk dat we inzicht krijgen in de mechanismen die hierop van invloed zijn. Ook om die reden is dit onderzoek relevant. De combinatie van verwondering over hoe een hulpeloze baby langzaam verandert in een relatief autonoom wezen en het maatschappelijk belang van mijn onderzoeksgebied maken het voor mij ontzettend spannend. Dus nee: ik kan me geen beter vak wensen dan dit.

SABINE HUNNIUS is hoogleraar en directeur van het Baby & Child Research Center van de Radboud Universiteit in Nijmegen. Haar onderzoek richt zich voornamelijk op de (sociaal)cognitieve ontwikkeling van baby's.

Door: Else de Jonge

NIP JAARCONGRES 14 FEBRUARI 2020

Hersenonderzoek krijgt steeds meer invloed op het vakgebied van de psychologie. Van de vorming van relaties en verbindingen in de eerste levensfase, via het zelf sturen van onze aandacht, tot gedragsbeïnvloeding via management of marketing. Hoe blijf je baas over je brein? De sprekers van het jaarcongres geven je inzicht in innovatieve en baanbrekende wetenschappelijke inzichten. Politicoloog en psycholoog Anouschka Laheij is dagvoorzitter, zij weet elke paneldiscussie met haar spitsvondigheid en creativiteit tot een spannende gebeurtenis te maken voor het publiek. Dit NIP-event mag je als lid niet missen! Je betaalt slechts 50 euro voor dit congres met vooraanstaande sprekers. Meld je snel aan via: [Psynip.nl/jaarcongres](https://psynip.nl/jaarcongres)

Frank Jonker

Klinisch neuropsycholoog, werkzaam bij Altrecht en aan de Vrije Universiteit

Bij Altrecht werk ik als leidinggevende en als behandelaar. Ik zet de grote lijn uit voor de afdeling neuropsychiatrie en begeleid mensen in opleiding. Met mijn team diagnosticeer en behandel ik onder andere de cognitieve, emotionele en gedragsmatige gevolgen van hersenletsel. Een hersenschudding, hersenbloeding of harde klap op je hoofd maakt je kwetsbaarder voor het ontwikkelen van psychische stoornissen. De complexiteit - en tevens uitdaging - is dat de psychische stoornis een combinatie is van de directe gevolgen van het hersenletsel met daarbovenop de psychologische reactie op wat je is overkomen. Agressief gedrag of een depressie komen veel voor en zijn goed te behandelen, maar ik zie ook dat de gevolgen zo heftig kunnen zijn dat patiënten hun baan kwijt raken of hun huwelijk stuk loopt.

Revalidatiecentra focussen zich onder andere op lichamelijk en functioneel herstel. Ik zie dat patiënten na een revalidatieperiode vaak te laat hulp krijgen voor de psychische klachten. Daarom werk ik sinds een paar jaar actief samen met Revalidatiecentrum Reade om mensen eerder psychische hulp te bieden. Op onze polikliniek in Amsterdam behandel ik samen met mijn team patiënten met psychische stoornissen als gevolg van hun hersenletsel. Wij leren ze omgaan met hun beperkingen, bijvoorbeeld in de geheugenfunctie. Maar als ze echt niet meer kunnen plannen, dan hebben ze ondersteuning nodig vanuit het netwerk. Doordat ik goed contact heb met de revalidatieartsen, kunnen wij beter en sneller beslissen of revalidatie of een psychiatrische behandeling moet worden ingezet.

Niet-aangeboren hersenletsel komt veel voor in de forensische zorg. Ik heb veel casussen met hersenletsel gediagnosticeerd

binnen zowel gevangenissen als forensische klinieken. Ik hoor dat oorzaken van hersenletsel vaak niet worden uitgevraagd of herkend, of zelfs worden verward met zwakbegaafdheid. Ik lees veel in dossiers dat delinquenten door vechtpartijen, waarbij ze veel klappen op hun hoofd krijgen, agressiever zijn geworden. Sommigen voldoen aan een ernstige vorm van traumatisch hersenletsel. Het afwijkend gedrag wordt dan niet gelinkt aan niet-aangeboren hersenletsel. Ik hoop dat wij daar met ons werk iets in kunnen veranderen.

Op vrijdag werk ik op de Vrije Universiteit, waar ik onderzoek doe en colleges klinische neuropsychologie geef. In november promoveerde ik op mijn onderzoek naar gedragsveranderingen als gevolg van letsel in de frontale kwab van de hersenen. Ik wil hier graag verder onderzoek naar doen, daarom schrijf ik nu aanvragen voor beurzen om dit te financieren. Daarnaast werk ik mee aan de ontwikkeling van een nieuwe master forensische neuropsychologie. Een mooie combinatie. Bij de VU probeer ik *evidence* te vinden met onderzoek dat ik in de praktijk weer kan toepassen om nog verder te komen in mijn vak.

Door: Jolanda Jansen

Psychologen werken overal: van de gezondheidszorg tot het onderwijs en het bedrijfsleven. In deze rubriek geven vakgenoten een kijkje achter de schermen. Wil je ook vertellen over je werkdag? Mail naar communicatie@psynip.nl